

обставинах, а також є процесом спілкування. Музичне виховання сприяє кращій соціалізації дошкільника, аде створює атмосферу активної взаємодії, розвитку соціально-комунікативних навичок (спілкування, співчуття, доброзичливості й взаємодії з іншими дітьми), розвиває здатність краще розуміти себе й інших. Заняття з музичного мистецтва сприяє й розвитку артикуляційного апарату, дихання, що є запорукою формування правильного мовлення, а відтак і успішного навчання у школі. Музика розвиває й емоційну сферу дитини, пам'ять, логіку й послідовність побудови розповідей, думок. Саме тому для розвитку мовлення є важливим компаративізм музичного виховання в плані мовної й мовленнєвої освіти дітей дошкільного віку.

Література

1. Богуш А. Методика організації художньо – мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах: підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. – 2006. – С. 268-283.
2. Піроженко Т. Мовлення дитини: психологія мовленнєвих досягнень дитини: навчальний посібник / Т. Піроженко. – К.: Главник, 2005. – С. 111.
3. Орап М. О. Музичне виховання дітей дошкільного віку / М. О. Орап. – К., 2013. – С. 133-145.
4. Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк. – К., 2010. – 286 с.

Д. Лятамбур,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – канд. пед. наук, доцент О. Шикирінська

ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗДО: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Постановка проблеми. У Базовому компоненті дошкільної освіти зазначено, що метою діяльності дошкільного закладу є забезпечення гармонійного розвитку кожної дитини, створення сприятливих умов для її особистісного становлення та творчої самореалізації. Одним із ефективних засобів педагогічного впливу на розвиток творчої особистості дошкільника названо театралізовану діяльність. Вона сприяє естетичному вихованню дітей, залучає їх до мистецтва, розвиває вміння бачити, чути, розуміти красу слова, дії. Театральне мистецтво близьке і зрозуміле дітям, адже в його основі гра, а це для малюка — найголовніший аспект діяльності, адже діти, граючись, розвиваються. У змістовому наповненні освітньої лінії «Дитина у світі культури» Базового компонента дошкільної освіти відмічено, що успішною

дитяча театральна діяльність є тоді, коли дитина «творчо застосовує художньо-мовленнєвий музично-пластично-пісенний досвід у театралізованій грі, сценках, самостійно вигаданих казках, творах інших літературних жанрів» [2].

Аналіз попередніх досліджень. У педагогічних дослідженнях, спрямованих на вивчення дитячої творчості в різних видах художньої діяльності (літературної, образотворчої, музичної, театральної), незмінно наголошується на необхідності формування естетичного ставлення до творів мистецтва. Проблема взаємодії мистецтв розглядалася в різних аспектах: як вплив взаємозв'язку музики і живопису на творчість дітей (С.Козирєва, Г.Новикова, Р.Чумічова); розвиток музичного сприйняття дошкільнят в умовах взаємодії різних мистецтв (К.Тарасова, Т.Рубан). Вплив театального мистецтва на формування духовної культури особистості висвітлено в роботах Е.Вахтангова, І.Глікмана, Б.Захави, Т.Куришевой, А.Луначарського, В.Немировича-Данченка, К.Станіславського, А.Таїрова, Г.Товстоногова; проблемам розвитку дітей дошкільного віку присвячені праці А. Богуш, Н. Гавриш, І. Непомнящої, Ю. Ляховської та ін. Зокрема, О. Аматьєва, Н. Карпинська розглядають театально-ігрову діяльність як засіб розвитку дитячої творчості.

Мета статті: теоретично обґрунтувати сутність театралізованої діяльності дітей дошкільного віку в ЗДО.

Виклад основного матеріалу. Дошкільний вік є надзвичайно важливим періодом розвитку і становлення особистості. Він відрізняється особливостями психічних процесів, що виявляються у своєрідності дитячого мислення, спілкування, художньо-творчій, музично-театралізованій діяльності. У дошкільному віці особливості поведінки дитини багато в чому визначається його новою соціальною ситуацією. Насамперед, основним видом діяльності залишається гра. Дошкільники випробовують більшу природну потребу в русі, частій зміні діяльності. Вони легко збудливі, емоційні, відчувають потребу висловлювати вголос свої переживання, ділитися враженнями, активно цікавитися всім зовні яскравим, помітним [6, с. 269].

У старшому дошкільному віці значно зростає інтерес до театально-ігрової діяльності. Старших дошкільників більше цікавить результат ігрової діяльності. Як зазначає С. Рубінштейн, ігри носять колективний характер, довготривалі, з міцно складеним сюжетом, із виконанням правил, які містяться в ролі й обумовлені сюжетом гри. Провідним мотивом гри в цьому віці стає пізнавальний інтерес, який проявляється в прагненні упорядкувати власні уявлення про довкілля [5, с. 481]. Джерелом інформації, яку використовують у

своїх іграх старші дошкільники, є спостереження та розповіді дорослих, сюжети казок, оповідань, фільмів тощо.

Мистецтво театру – це мистецтво дії. *Театр* – синтетичне мистецтво, де у творчій взаємодії перебувають: п'єса, як літературна основа спектаклю; декорації, як твір специфічного театрального живопису; музика і світло; сцена, зал, відокремлений від сцени рампою. Кожен з цих елементів має свою міру умовності і реальності, кожен має своє значення, включається у систему колективної свідомості – на сцені й у залі. Такою комплексною особистісно-процесуальною характеристикою ми вважаємо творчу активність, яка зумовлюється комплексними творчими здібностями множинного інтелекту і виявляється в просторовій ігровій діяльності старших дошкільників. Просторова ігрова діяльність (ігродизайн) – це система театралізованої діяльності дошкільників.

Під *театралізованою діяльністю* розуміється творчий ігровий процес сприймання, засвоєння творчого матеріалу дітьми дошкільного віку, відтворення варіантів, інтерпретацій театралізованої гри за законами дитячої творчості, який дозволяє ефективно впливати на розвиток і виховання творчої особистості. Театралізована діяльність є сукупністю різних видів творчої діяльності (власне гра, спілкування, культура мовлення, вокальний і хоровий спів, пластика, сценічний рух, ляльководіння, малювання тощо), яка передбачає спільну творчість, спрямовану на особистісний розвиток кожної дитини при додатковому використанні засобів сценічної виразності.

Сам процес театралізованої діяльності – жива частина інтересів дошкільників, дитячого життя, довкілля і світу, в якому вигадані, різноманітні поєднання реального і фантастичного займають основне місце. Саме через театралізовану діяльність з елементами ігродизайну дитина має можливість самореалізуватися. Це діяльність, яка розвиває індивідуальну потребу в позитивних емоціях і виявлення свого радісного задоволення, звичайний, вільний і природний шлях до розвитку творчої активності дітей.

Театральна діяльність – колективна за своєю природою, створюється зусиллям великої кількості людей. Театральна діяльність старших дошкільників має свою специфіку. З одного боку, «робота на глядача» призводить до виникнення у дітей почуття стороннього глядача, критика, що є перешкодою для повної реалізації потреб дитини у цьому виді творчості. Якщо дітям запропоновано «зіграти кого-небудь», то вони можуть перетворитися, змінити свій особистий образ дій. *Театральна діяльність* ближча до ігрової діяльності. Це використання сценічних засобів, елементів сценічного мистецтва в суто ігрових формах з наявними навчальними цілями. Проте театралізована

діяльність нетотожна самій грі, бо в ній, на відміну від гри, передбачається наявність «сцени» та «глядачів». Найбільші можливості для ігрової діяльності закладені в позанавчальній роботі (гуртковій), де діти можуть обирати ігри та заняття за інтересами. Головна мета спільної діяльності – надати можливість дітям для «колективних переживань, створити радісний настрій» [3, с. 54]. Театральна діяльність, заглиблюючи дітей у світ фантазії, уявлень, сприяє їх зближенню, розкриттю внутрішнього світу, формуванню образного мислення, наближує до набуття знань не тільки через розум, але і через почуття, емоції, переживання.

Зміст занять з театралізованої діяльності містить:

- перегляд лялькових вистав і бесіди про них;
- робота у театрі тіней;
- ігри-драматизації;
- підготовку та розігрування різноманітних казок та інсценізацій;
- складання діалогів героїв;
- вправи на виразність виконання ролі (вербальної та невербальної);
- деякі вправи етичної та творчої поведінки;
- вправи на розвиток соціально-емоційної сфери дітей.

Залучення дітей до театралізованої діяльності дає поштовх емоційно-інтелектуальному розвитку, допомагає їм зрозуміти значення необхідності дотримуватися загальноприйнятих норм і правил колективної взаємодії, підпорядковувати особисту мету і бажання спільній діяльності. Під час театралізованої діяльності характерні інтонаційно-мімічні компоненти гри, за допомогою чого створюється емоційний стан, напруга, артистичність натури, пригніченість чи насолода, задоволення чи невдоволення, тобто театралізована діяльність є ефективним засобом формування особистості дитини у відповідності до вимог дитячої естетики [4, с. 92].

Під час театралізованої діяльності театральні-ігрове дійство сприяє розвитку сильних уявно фантастичних образів, вільному відтворенню життєвих ситуацій, самі ж учасники дійства відчують себе в емоційно піднесеному стані. Відтворення певних ролей є не простим механічним копіюванням їх дій, а творчою діяльністю, в якій дитина «вживається» в ситуацію життя персонажу, проймається почуттями і бажаннями, в уявному плані прагне до тих цілей, до яких вони прагнуть у своєму реальному житті. Ці дії за своїм змістом є для дитини такі ж серйозні, як і справжні. Тому театралізована діяльність є змістовною творчою діяльністю, в якій дитина ставить свідому мету, прагне до її здійснення. Для театральної діяльності специфічним є творче ставлення не

тільки до сприймання, але й співтворчості та індивідуальної інтерпретації образів персонажів.

Висновки. Отже, сутність театралізованої діяльності дошкільників полягає в сприйманні мистецьких творів, ознайомленні з особливостями мистецтва, з «мовою» театрального образу та дитячій художньо-практичній діяльності у вигляді музично-хореографічного виконавства і виконавської театральної творчості.

Література

1. Алексєєнко-Лємовська Л.В. Розвиток творчості в дітей середнього дошкільного віку в театральній-ігровій діяльності / Л. В. Алексєєнко-Лємовська // Дошкільна освіта. - 2008. - N 1(19). - С. 33-36.
2. Базовий компонент дошкільної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
3. Баряєва Л.І. Театралізовані ігри, заняття./ Л.І.Баряєва, І.В. Вечканова. – СПб., 2011. – 165 с.
- 4.Доронова Т.А. Розвиток дітей в театралізованій діяльності. / Т.А. Доронова - М., 2001. – 231 с.
5. Рубинштейн С. Л. Развитие речи у детей // Основы общей психологии : в 2-т. / АПН СССР. – М., 1989. – Т.1 – С. 480–483.
6. Эльконин Д. Б. Детская психология: учеб. пособ. для студ. Вузов / Д. Б. Эльконин ; [ред.-сост. Б. Д. Эльконин]. – 2-е изд., стереотип. – М. : Академия, 2005.– 384 с.

А. Мальована,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – канд. пед. наук, доцент Л.М. Ліхницька

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Актуальність. Сьогодення нам диктує нові вимоги до розвитку особистості, що спричинено змінами в соціумі та технічним прогресом. Саме тому приходить усвідомлення того, що сучасні діти повинні знати і вміти набагато більше, ніж їхні однолітки десять років тому. Зважаючи на потреби й запити суспільства педагоги постійно знаходяться у пошуку найбільш ефективних засобів навчання й виховання. Уже в дошкільному віці дитина має навчатися самостійності, активності, ініціативності в пошуку відповідей на питання, систематизувати інформацію, використовувати отримані знання, вміння і навички в іграх і практичній діяльності.

Таку можливість дає метод проєктів (проєктне навчання), що дозволяє розширити освітній простір, надати йому нові форми, дати можливість